Dowód osobisty jako dowód istnienia – projekt artystyczny

2018-01-10

Agnieszka Łukaszewska, graficzka i fotografka, laureatka Stypendium Twórczego Miasta Krakowa z 2003 r., zaprezentuje w ARTzonie Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida swój najnowszy projekt zatytułowany „Dowód osobisty". To zainspirowany zdjęciami do dokumentów cykl portretów – rysunków, obiektów i ceramiki, będący refleksją nad narracyjnością fotografii zamieszczanych w dokumentach tożsamości. Wernisaż odbędzie się 12 stycznia o godz. 19:00.

Pierwsze dowody osobiste pojawiły się w Polsce w latach 20. XX wieku, początkowo spełniały funkcję paszportów, następnie – krajowych dokumentów tożsamości. Zawierały przede wszystkim fotografię, rysopis, informację o wykonywanym zawodzie, a także uwaga – o umiejętności czytania i pisania oraz wyznaniu. Po zakończeniu II wojny światowej polskie władze utrzymały wprowadzony przez niemieckiego okupanta obowiązek posiadania dowodu osobistego. Ujednolicone dokumenty wydawane od początku lat 50. zawierały podstawowe dane osobowe, a także m.in. informację o stanie cywilnym, grupie krwi, miejscu pracy itd. Na drugiej stronie oprawionego w charakterystyczną, zieloną, kartonową okładkę dowodu znajdowała się fotografia. Podobnie wyglądał pierwszy dowód osobisty artystki, wydany już po 1989 r., w Rzeczpospolitej Polskiej, z pamiątkowym zdjęciem po uzyskaniu pełnoletniości.

Dzisiaj dowody osobiste, paszporty, legitymacje, wykonane z tworzyw sztucznych, opatrzone numerami PESEL i innymi przypisanymi właścicielom przez instytucje, stale przy nas obecne, są niezbędne do codziennego funkcjonowania. Wszechobecne fotografie z wizerunkami twarzy stanowią swoisty dowód istnienia ich właścicieli.

Przez lata zmieniały się zasady wykonywania fotografii do dokumentów tożsamości: układ twarzy, kadr oraz tło (początkowo profil trzy czwarte, z widocznymi ramionami, konieczność wyeksponowania lewego ucha, obecnie twarz en face, zajmująca 70–80% zdjęcia, białe tło), choć sformułowane bardzo rygorystycznie i uniformizujące, to paradoksalnie w dojmujący sposób ujawniające indywidualne cechy portretowanych.

Agnieszka Łukaszewska urodziła się w Krakowie w 1974 r. Ukończyła krakowskie Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych oraz studia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W 2003 r. otrzymała Stypendium Twórcze Miasta Krakowa, pięć lat później obroniła doktorat na Wydziale Grafiki ASP. Ma na koncie ponad 40 wystaw w kraju i za granicą. Jej prace znajdują się w zbiorach m.in. Międzynarodowego Triennale Sztuk Graficznych Imprint w Warszawie, Stowarzyszenia Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie oraz Muzeum Kresów w Lubaczowie. Zajmuje się rysunkiem, grafiką, fotografią oraz działaniami intermedialnymi.

Wystawę będzie można oglądać od 12 do 24 stycznia w ARTzonie Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida, os. Górali 4.